

HARLAN KOBEN

NESTAO
ZAUVEK

Prevela
Dijana Radinović

■ Laguna ■

Naslov originala

Harlan Coben

GONE FOR GOOD

Copyright © 2002 by Harlan Coben

Translation copyright © 2002, 2015 za srpsko izdanje, LAGUNA

Edicija LAGUNA UZ VAS

1. Snovi o zabranjenom voću, Fatima Mernisi
2. Poruka u boci, Nikolas Sparks
3. Ljubav je ušetala, Marisa de los Santos
4. Osluškivanje srca, Jan-Filip Zendker
5. Dama u plavom, Havijer Sijera
6. Sicilijanac, Mario Puzo
7. Nestao zauvek, Harlan Koben
8. Pitanja i odgovori, Vikas Svarup

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

En,
a ma vie de coeur entier

1

Tri dana pre smrti majka mi je rekla da mi je brat živ; to su joj bile maltene poslednje reči.

Rekla je samo to. Nije zalazila u detalje. Rekla je samo jednom. Bilo joj je loše. Morfijum je zadao svoj završni udarac. Boja kože bila joj je na prelazu između žutila i preplanulosti koja bleđi. Oči su joj duboko upale u lobanju. Uglavnom je spavala. U stvari, razum je nije napustio još trenutak, mada sumnjam da je bila potpuno prisebna. To je bila prilika da joj kažem da je divna majka, da je mnogo volim i da joj kažem zbogom. Nikada nismo pominjali mog brata. To nije značilo da nismo mislili na njega; njegovo prisustvo se osećalo.

„Živ je.“

To su bile njene reči. Iako istinite, nisam znao donose li dobro ili loše.

Mamu smo sahranili četiri dana kasnije.

Kada smo se vratili kući na šivu*, moj otac je ljutito koračao po tepihu u dnevnoj sobi. Lice mu je bilo crveno od besa. Bio sam tamo, naravno. Moja sestra Melisa doletela je iz Sijetla s Ralfom, svojim mužem. Tetka Selma i teča Marej koračali su tamo-amo. Šila, moja srodna duša, sedela je do mene i držala me za ruku.

To bi, otprilike, bilo sve.

---

* Šiva – sedam dana žalosti za pokojnikom kod Jevreja. (Prim. prev.)

Bio je samo jedan buket cveća, prelep i začuđujuće veliki. Šila se nasmešila i stegla mi ruku kada je videla kartu. Nije bilo reči niti poruke – samo crtež .

Tata je stalno gledao kroz zatvorene prozore balkona – one iste prozore na koje su dva puta pucali iz puške u prethodnih jedanaest godina – i mrljao sebi u bradu: „Kučkini sinovi“. Okrenuo bi se i setio još nekoga ko nije došao. „Za ime boga, Bergmanovi bi mogli makar da svrate.“ Zatim bi skrenuo pogled i sklopio oči. Ponovo bi ga obuzeo gnev smešan s bolom u nešto s čime nisam imao snage da se suočim.

Još jedna izdaja u deceniji prepunoj izdajstava.

Morao sam da izađem na vazduh.

Ustao sam. Šila me je zabrinuto pogledala. „Idem da se prošetam“, rekoh joj nežno.

„Hoćeš li da ti pravim društvo?“

„Pa, ne bih baš.“

Šila klimnu glavom. Bili smo zajedno skoro godinu dana. Nikada nisam imao devojkicu koja je tako dobro hvatala moje prilično čudne vibracije. Još jednom me je stisla za ruku, onako „volim te“, i preplavi me toplina.

Brisač ispred naših vrata bio je od oštre veštačke trave, s plastičnom belom radom u gornjem levom uglu – kao da je ukraden s terena za mini-golf. Prešao sam preko njega i pošao u šetnju Dauning plejsom. Duž ulice su bile obične dvojne kuće obložene aluminijumom, iz otprilike 1962. Još sam bio u sivom odelu. Bockalo me je od vrućine. Sunce je nemilosrdno tuklo i izopačeni deo mene pomisli kako je ovo lep dan za raspadanje. Slika ozarenog osmeha moje majke – iz vremena pre nego što se sve desilo – sinula mi je pred očima. Odagnao sam je.

Znao sam kuda sam se uputio, mada sumnjam da sam to sebi priznavao. Nešto me je vuklo, neka nevidljiva sila. Neko bi je nazvao mazohizmom. Drugi bi приметili da je to možda imalo neke veze sa svršetkom. Ja sam mislio da nije ni jedno ni drugo.

Samo sam želeo da vidim mesto na kome se sve okončalo.

Opsedali su me prizori i zvuci predgrađa u leto. Pored mene su prolazila deca na biciklima cičeći. Gospodin Sirino, vlasnik agencije za trgovinu automobilima *Ford/Merkjuri* na autoputu 10, kosio

je travnjak. Stajnovi su šetali ruku pod ruku; niz prodavnica kućne opreme koje su nekad otvorili progutao je veći lanac. Kod Livajnovih se igrao fudbal, mada nisam znao nijednog jedinog učesnika. Iz dvorišta Kaufmanovih izdizao se dim s roštilja.

Prošao sam pored stare kuće Glasmanovih. Mark – Tupan Glasman iskočio je kroz staklena klizna vrata kad je imao šest godina. Igrao se Supermena. Sećam se vriska i krvi. Morali su da mu stave preko četrdeset kopči. Tupan je porastao i, osnovavši neku kompaniju, postao milijarder. Mislim da ga više ne zovu Tupan, ali nikad se ne zna.

Na čošku je bila kuća Marijanovih, i dalje one strašne flegmatično žute boje, s plastičnim jelenom koji je čuvao prednji prilaz. Anđela Marijano, lokalna „loša devojka“, nadmoćno biće koje je ulivalo strahopoštovanje, bila je starija od nas dve godine. Posmatrajući Anđelu kako se sunča u dvorištu u rebrastom gornjem delu koji je prkosio sili teže, osetio sam prva bolna probadanja snažne hormonske žudnje. Zapravo, išla mi je voda na usta. Anđela se svađala sa roditeljima i krišom bi donosila cigare u ostavu za alatke, iza kuće. Njen dečko vozio je motocikl. Naleteo sam na nju prošle godine na Medison aveniji u centru grada. Očekivao sam da će izgledati grozno – obično čuješ da se tako nešto desilo s prvim devojkama na koje si se ložio – ali Anđela je izgledala sjajno i činilo se da je srećna.

Prskalica nije usporila ispred kuće Erika Frankela na Dauning plejsu 23. Kada smo pošli u sedmi razred, Erik je napravio bar micvah* u stilu kosmičkih putovanja, kod Šantiklira na Šort Hilsu. Plafon je bio napravljen kao u planetarijumu – tamno nebo sa sazvežđima. Na stolu rezervisanom za mene pisalo je „apolo 14“. Na sredini je stajao kitnjasti model rakete na zelenoj platformi za lansiranje. Kelneri su bili obučeni u skafandere, poput pravih, i svaki od njih trebalo je da predstavlja jednog od „merkura 7“. Nas je služio „Džon Glen“. Sindi Šapiro i ja iskrali smo se u kapelu i ’vatali se više od sat vremena. Bilo mi je prvi put. Nisam znao šta radim. Sindi jeste. Sećam se da je bilo sjajno, način na koji me je jezikom milovala i protresla na neočekivane načine. Ali, sećam se i da je posle dvadesetak minuta moje početno čuđenje prešlo u, recimo, dosadu – zbunjeno „šta dalje?“ u naivno „je li to sve?“.

---

* Bar micvah – proslava trinaestog rođendana dečaka kod Jevreja. (Prim. prev.)

Kad smo se Sindi i ja krišom vratili za Kejp Kenedi sto „apolo 14“, unezvereni i u finom raspoloženju posle cmakanja (Herbi Zejn je svirao serenadu „Ondesi me na Mesec“), moj brat Ken odvukao me je u stranu i zatražio detalje. Naravno, rado sam ispričao. Nagradio me je osmehom i bacio petaka. Te noći, dok smo ležali na krevetu na sprat – Ken na gornjem, ja na donjem, na radiju je bila pesma *Blu Ojster Kalta* „Ne plaši se kosača“* (Kenova omiljena) i stariji brat mi je objasnio neke stvari o seksualnom životu viđene očima dečaka iz devetog razreda. Kasnije sam saznao da, uglavnom, nije bio u pravu (suviše akcenta na grudima); no, kad god se setim te noći, nasmejem se.

„Živ je...“

Odmahnuo sam glavom i skrenuo desno u Kodington teras pored stare kuće Holdersovih. Ovim putem Ken i ja smo išli u osnovnu školu Burnet hil. Nekada je između dve kuće bila prečica – popločana staza. Pitao sam se da li još postoji. Moja mama – svi su je, čak i deca, zvali Sani** – pratila nas je, kao krišom, do škole. Ken i ja smo prevrtali očima dok se krila iza drveća. I sad se nasmejem kad pomislim na njenu preveliku brigu. Nekada me je bilo stid; a Ken bi samo slegao ramenima. Moj brat je bio dovoljno *kul* da ne obraća pažnju na to. Ja nisam.

Osetih probadanje i nastavih.

Možda sam to samo umislio, ali ljudi su počeli da bulje u mene. Bicikli, udaranje košarkaških lopti, prskalice i kosilice za travu, povici onih koji su igrali fudbal – činilo mi se da sve prestaje dok sam prolazio. Neki su buljili iz radoznalosti – bilo je neobično da se nepoznat čovek u sivom odelu šeta u letnje predvečerje. Većina je posmatrala s užasom: prepoznali su me i nisu mogli da veruju da sam se usudio da kročim na ovo sveto tle. Ili mi se tako činilo.

Prišao sam, bez oklevanja, kući u Kodington teras broj 47. Kravata mi je bila olabavljena. Zavukao sam ruke u džepove i na prstima se popeo na mesto gde se spajaju ivičnjak i trotoar. Zašto sam ovde? Primetio sam pomeranje zavese u radnoj sobi. Na prozoru se pojavilo lice gospođe Miler, ispijeno, poput duha. Gledala me je besno. Nisam se pomerio niti sklonio pogled. I dalje me je besno gledala

* Kosač – smrt. (Prim. prev.)

** Sunny – Sunce, Sunčica. (Prim. prev.)

– a zatim, na moje iznenađenje, lice joj je postalo blaže. Kao da nas je zajednička agonija povezala. Gospođa Miler mi je klimnula glavom. Klimnuh i ja njoj i osetih kako mi naviru suze.

Možda ste videli priču na 20/20, *Primetime live* ili sličnom glupom programu. Za one koji nisu, evo zvaničnog izveštaja: oktobra, pre sedamnaest godina, u Livingstonu u Nju Džerziju, moj dvadesetčetvorogodišnji brat Ken Klajn brutalno je silovao i zadavio komšiniću Džuli Miler.

U njenom podrumu. U ulici Kodington teras 47.

Tu su našli telo. Nije bilo čvrstih dokaza da li je zaista ubijena u tom loše sazidanom podzemnom prebivalištu ili je tu ostavljena posle smrti, iza kauča sa zebra-šarama i mrljama od vlage. Većina je pretpostavljala prvo. Moj brat je izbegao hapšenje i pobegao u nepoznatom pravcu, zabeleženo je u zvaničnom izveštaju.

Poslednjih jedanaest godina, Ken je izmicao pred međunarodnom potragom. Ipak, bilo je „viđenja“.

Prvo se desilo, otprilike, godinu dana nakon ubistva, u malom ribarskom selu u severnoj Švedskoj. Interpol se stušio u selo, ali je moj brat nekako ostao izvan njihovog domašaja. Navodno, neko ga je otkucao. Ne mogu da zamislim ni ko ni kako.

Četiri godine kasnije, primećen je u Barseloni. Ken je iznajmio, po novinskim izveštajima, „hacijendu s pogledom na okean“ (Barselona nije na okeanu) sa, ponovo citiram, „vitkom tamnokosom igračicom flamenka“. Naime, Ken i njegova kastiljanska ljubavnica su večerali pored obale, tvrdio je turista iz Livingstona. Mog brata su opisali kao pocrnelog i zgodnog, u beloj košulji otkopčane kragne i u mokasinama bez čarapa. Rik Horovic, dotični stanovnik Livingstona, pohađao je sa mnom četvrti razred u odeljenju učiteljice Hant. Tri meseca nas je zabavljao jedući gusenice na školskom odmoru.

Ken iz Barselone ponovo se provukao između prstiju zakona.

Poslednji put je tobože primećen kada se skijao teškim padinama francuskih Alpa, mada pre ubistva to nije činio. I ništa se iz toga nije iznedrilo, osim priče u *48 sati*. Status begunca koji je moj brat imao dobio je vremenom krimi-verziju u emisiji *Gde su sada* na VH1 kanalu; pojavljivao se kad god bi neka glasina isplivala na površinu ili, ranije, jedna od onih glupih TV stanica ostala bez materijala.

Prirodno, mrzeo sam „timske reportaže“ o „predgrađu koje se iskvarilo“, ili kako god ih već nazivali. U svojim „specijalnim izveštajima“ (voleo bih da ga bar jednom nazovu „običan izveštaj – svi su već preneli ovu priču“) uvek su prikazivali iste fotografije – Ken u belom teniskom dresu (svojevremeno se takmičio na državnom prvenstvu), na kojima je izgledao najpompeznije što je mogao. Ne znam kako su ih nabavili. Na njima je bio zgodan, a ljudi to ne vole. Nadmen, s frizurom nalik Kenedijevima, upadljive preplanulosti nasuprot belom dresu i širokim kežom, Ken s fotografije izgledao je kao jedan od onih privilegovanih ljudi (a nije bio) koji su prolazili kroz život uz pomoć šarma (pomalo) i računa u banci (a nije ga imao).

Pojavio sam se u jednom od tih TV magazina. Producent me je pozvao jer je „želeo ravnopravno da predstavi obe strane“. Grupa ljudi je spremna da linčuje mog brata, dodao je. Ono što im je stvarno bilo potrebno radi „ravnoteže“ jeste neko ko bi sugrađanima opisao „pravog Kena“.

Naseo sam na tu priču.

Izblajhana voditeljka intervjuisala me je više od sat vremena, sa sosećanjem. Uživao sam, u stvari, u celom postupku. Bio je kao terapija. Zahvalila mi je i ispratila me; kada su prikazali emisiju, iskoristili su samo jedan deo isekavši njena pitanja (Ali, sigurno nam nećete reći da je vaš brat bio savršen, zar ne? Nećete, valjda, da nam kažete da je bio svetac, je l'?) i izmontirali moj tekst. Pojavio sam se u krupnom planu – videle su mi se pore na nosu; dramatična muzika pratila je moje reči: „Ken nije bio svetac, Dajen.“

Uglavnom, to je bila zvanična verzija događaja.

Nikada u nju nisam poverovao. Ne kažem da je to nemoguće. Ali, verujem da je veća verovatnoća da je moj brat mrtav, mrtav već jedanaest godina.

Moja majka je oduvek verovala da je Ken mrtav. Čvrsto. Bez rezerve. Njen sin nije ubica. On je žrtva.

„Žrtva je... Nije on počinilac.“

Vrata kuće Milerovih se otvoriše. Na njima je stajao gospodin Miler. Gurnuo je naočare na vrh nosa. Pesnica mu je počivala na kuku, u jednoj pozi Supermena.

„Gubi se odavde, Vile“, reče mi gospodin Miler.

I izgubih se.

* * *

Sat kasnije, sledio je šok.

Šila i ja bili smo u spavaćoj sobi mojih roditelja. Isti nameštaj – težak, bledosiv s plavim ornamentima, krasio je odvajkad ovu sobu. Sedeli smo na ogromnom krevetu – federi su popustili. Najintimnije stvarčice moje majke, stvari koje je čuvala u pretrpanoj fioci nahtkasne, bile su rasute po jorganu. Moj otac je i dalje prkosno gledao kroz balkonske prozore.

Ne znam zašto sam hteo da pregledam stvari koje je moja mama smatrala dovoljno vrednim da ih čuva i drži uz sebe. Moglo bi da bude bolno. Znao sam to. Postoji zanimljiva korelacija između namernog nanošenja bola i utehe, nekakav „igranje-vatrom pristup“ tugovanju. Pretpostavljam da sam to morao da uradim.

Pogledao sam u Šilino prelepo lice: nagnuto ulevo, pogled usmeren nadole – i osetih da mi je srce puno. Ovo će zvučati malo čudno, ali mogao sam satima da posmatram Šilu. Nije to bilo isključivo zbog njene lepote. Šila nije bila klasično lepa. Asimetrične crte, genetikom ili mračnom prošlošću izvajane, nosile su živost, ljubopitljivost i nežnost – kao da bi je naredni udarac mogao nepovratno skrhati. Šila je želela - imajte razumevanja za mene – da budem hrabar zbog nje.

Ne podižući pogled, nasmešila se i rekla: „Prestani!“

„Ništa ne radim.“

Najzad je podigla pogled i videla izraz na mom licu. „Šta je?“ upita me.

Slegoh ramenima. „Ti si sav moj svet“, jednostavno rekoh.

„Pa, ni ti nisi za bacanje.“

„Da“, rekoh. „Da, istina.“

Htela je kao bajagi da me udari. „Volim te, znaš.“

„Šta ima tu da se ne voli?“

Prevrnula je očima. Onda joj je pogled pao na majčin krevet. Lice joj se uozbiljilo.

„O čemu razmišljaš?“ upitah je.

„O tvojoj majci.“ Šila se nasmeši. „Stvarno sam je volela.“

„Voleo bih da si je ranije upozнала.“

„I ja.“

Počeli smo da pregledamo požutele isečke u foliji. Objave rođenja – Melisinog, Kenovog, mog. Bilo je članaka o Kenovim teniskim

podvizima. Njegovi trofeji – svi oni bronzani ljudi u minijaturi, u pozi za servis, još su bili nagomilani u njegovoj staroj sobi. Bilo je fotografija, uglavnom onih starih, iz vremena pre ubistva. Sani je bio mamin nadimak još iz detinjstva. Dobro joj je pristajao. Pronašao sam njenu sliku iz vremena kad je bila predsednica školskog odbora. Ne znam šta je radila, ali bila je na podijumu i nosila šašav šešir, a sve ostale majke vrištale su od smeha. Bila je još jedna – vodila je školski vašar. Bila je obučena u klovna. Sani je bila omiljena odrasla osoba među mojim prijateljima. Svidalo im se kad nas je negde zajedno vozila. Želeli su da razred napravi piknik u našoj kući. Sani je bila roditeljski pribrana, ali nije gušila; bila je dovoljno „pomerena“, možda i luckasta, tako da nikada nisi mogao da predvidiš njen sledeći potez. Uvek je bilo uzbuđenja – varnica, ako hoćeš, oko moje majke.

Nastavili smo tako više od dva sata. Šila je natenane posmatrala svaku sliku. Bila je zamišljena. Kad je zastala pored jedne od njih, oči joj zasuziše. „Ko je to?“

„Kralj Husein“, rekoh.

„Molim?“

Klimnuh glavom.

„Iz Jordana, kraljevine?“

„Aha! Mama i tata su ga videli kod Fontenbloa u Majamiju.“

„Šališ se?“

„Evo dokaza.“

„Zar nije imao telohranitelje ili tako nešto?“

„Pretpostavljam da je imala skriveno oružje.“

Šila se nasmeja. Sećam se da mi je mama pričala o tom događaju. Ona pozira s kraljem Huseinom, tatin fotoaparat ne radi, on mumla sebi u bradu, pokušava da ga popravi, ona ga besno gleda da požuri, kralj strpljivo stoji, šef njegovog obezbeđenja pregleda aparat, nalazi kvar, popravlja ga i daje tati.

Moja mama Sani.

„Bila je tako divna“, reče Šila.

Deo nje je umro kada su pronašli telo Džuli Miler – zaista zvuči kao kliše, ali klišeji su često istiniti. Iskričavost moje majke se utulila, zgasla. Pošto je čula za ubistvo, nikad više nije besnela niti histerično plakala. Često poželim da jeste. Moja nestalna majka postala je zastrašujuće uravnotežena, monotona – *bez strasti*, najpreciznije

rečeno; to je u nekome poput nje bilo strašnije prepoznati nego najbizarnije ispade.

Začulo se zvono na vratima. Pogledao sam kroz prozor spavaće sobe i ugledao kombi „epes-esen“; bio je to dostavljač delikatesnih proizvoda. Tata je optimistički naručio previše tanjira. Obmanjivao se do kraja. Ostao je u ovoj kući kao kapetan *Titanika*. Sećam se kako je prkosno pretio pesnicom kad su nam prvi put pucali na prozore, ubrzo nakon ubistva. Čini mi se da je mama htela da se preseli. Tata nije hteo. Selidba bi značila predaju, priznanje krivice njegovog sina. Selidba bi bila izdaja.

Glupan.

Šila me je posmatrala. Gotovo da osećam njenu toplinu. Još sunčevih zraka na mom licu i – dozvoliću sebi da se načas okupam u njoj. Upoznali smo se na poslu pre, otprilike, godinu dana. Ja sam generalni direktor u Kovenant hausu, u 41. ulici, u Njujorku. Mi smo dobrotvorna fondacija koja pomaže mladim beskućnicima da prežive na ulici. Šila je došla kao volonter. Ona je iz malog grada u Ajdahu, i činilo se da je u njoj preostalo malo provincijalizma. Rekla mi je da je pre mnogo godina i ona pobjegla od kuće. To je bilo sve što mi je rekla o svojoj prošlosti.

„Volim te“, rekoh.

„Šta se ne voli?“ uzvratila mi je.

Nisam prevrnuo očima. Šila je bila dobra prema mojoj majci do kraja. Doputovala bi autobusom iz Port Otoritija do Nortfield avenije, a potom odšetala do klinike Sent Barnabas. Pre nego što se razbolela, mama je poslednji put bila u Sent Barnabasu kada je mene rodila. Verovatno ima u tome neke dirljive smene životnih ciklusa, mada to tada nisam video.

Međutim, video sam Šilu s majkom. I to me je navelo da se zapitam. Rizikovao sam.

„Trebalo bi da pozoveš svoje roditelje“, rekoh blago.

Šila me je pogledala kao da sam je ošamario. Skliznula je s kreveta.

„Šila?“

„Nije sad trenutak, Vile.“

Podigao sam ram sa fotografijom mojih pocrnelih roditelja na odmoru. „Dobar je kao i svaki drugi.“

„Ne znaš ti ništa o mojim roditeljima.“

„Voleo bih da znam“, rekoh.

Okrenula mi je leđa. „Radiš s odbeglima“, reče.

„Pa?“

„Znaš koliko loše može da bude.“

Znao sam. Ponovo sam razmišljao o njenim blago asimetričnim crtama lica – o nosu, na primer, sa grbom koja je odavala... i zapi-tah se. „Ali, i znam da je gore ako ne pričaš o tome.“

„Pričala sam o tome, Vile.“

„Nisi sa mnom.“

„Ti nisi moj psihoterapeut.“

„Ja sam čovek koji te voli.“

„Jesi.“ Okrenula se prema meni. „Ali, ne sada, važi? Molim te.“

Nisam imao odgovor na to, ali možda je bila u pravu. Nesvesno sam se igrao ramom. I onda se desilo.

Slika u ramu je malo skliznula.

Spustio sam pogled. Još jedna fotografija počela je da se pomalja ispod prve. Još malo sam pomerio gornju. Na donjoj fotografiji pojavila se ruka. Pokušao sam još malo da je pomerim, ali bez uspeha. Prstom sam pronašao kopče na zadnjoj strani. Gurnuo sam ih i pustio da zadnji deo rama padne na krevet. Iz njega su izletele dve fotografije.

Odozgo je bila slika mojih roditelja na krstarenju – srećni, zdravi i odmorni, a jedva se sećam da su takvi ikad bili. Ali, druga fotografija, ona skrivena, bila je ta koja mi je zapala za oko.

Na dnu fotografije, utisnut crvenom bojom, bio je datum od pre nešto manje od dve godine. Fotografija je bila snimljena na nekom polju, vrhu brda ili tako nešto. U pozadini se nisu videle kuće, već samo planine pod snežnim pokrivačem, poput nečeg iz uvodne scene *Zvuka muzike*. Čovek na slici nosio je šorts i ranac, naočare za sunce i izgrebane planinarske čizme. Njegov osmeh mi je bio poznat, kao i njegovo lice, samo što je sad imalo više bora. Kosa mu je bila duža, a brada proseda. Ali, nije bilo greške.

Čovek na slici bio je Ken, moj brat.

2

Moj otac je bio sam u stražnjem dvorištu. Pala je noć. Sedeo je vrlo mirno i zurio u tminu. Dok sam mu prilazio, uzdrimalo me je neprijatno sećanje.

Otprilike četiri meseca posle Džulinog ubistva, zatekao sam oca isto ovako okrenutog leđima u podrumu. Mislio je da u kući nema nikoga. Na dlanu mu je ležao „rudžer“, pištolj kalibra 22. Nežno je ljuljao oružje kao da je neka životinjica i nikada se nisam tako uplašio. Stajao sam tamo, sleđen. On je pomno posmatrao pištolj. Posle par dugih minuta, brzo sam se na vrhovima prstiju popeo uz stepenice i napravio kao da sam tek stigao. Dok sam silazio niz stepenice, oružje je nestalo.

Nisam ga ostavljao narednih nedelju dana.

Sada sam prošao kroz staklena klizna vrata. „Hej!“ rekoh mu.

Okrenuo se, a na licu mu se već pojavio širok osmeh. Uvek je imao jedan za mene. „Hej, Vile“, reče i grubi glas poprimi mu nežnost. Tata se uvek radovao da vidi svoju decu. Pre nego što se sve desilo, moj tata je bio omiljen čovek. Ljudi su ga voleli. Bio je srdačan i pouzdan. No, iako bi vam se moj otac smešio, nije nimalo mario. Porodica je bila njegov svet. Niko drugi nije mu bio važan. Patnje nepoznatih ljudi, pa čak i prijatelja, nikada ga stvarno nisu doticale; bolovao je od neke vrste „familijocentričnosti“.

Seo sam u ligeštul pored njega i nisam bio siguran kako da načnem temu. Duboko sam uzdahnuo nekoliko puta, slušajući ga kako i sam uzdiše. Pored njega sam se osećao čudesno sigurnim. On je

bio stariji i svenuo je, a ja sam sad viši i snažniji – ali sam znao da bi on, ako bi iskrsla neka nevolja, istupio i primio udarac umesto mene.

A ja bih se opet izmakao i pustio ga.

„Moram da posećem onu granu iza“, reče upirući prst u tminu.

Nisam mogao da je vidim. „Da“, rekoh.

Svetlo koje je dolazilo kroz staklena klizna vrata obasjalo je njegov profil. Bes je nestao, a vratila se skrhanost. Ponekad pomislim da je on zaista hteo da istupi i primi udarac kad je Džuli umrla, ali ga je to oborilo na zemlju. I dalje su mu oči sjale unutrašnjim plamenom. Bio je to pogled čoveka koga su neočekivano udarili u stomak, a da nije znao zašto.

„Jesi li dobro?“ upita me. Njegov uobičajeni uvod.

„Dobro sam. Mislim, nisam dobro, ali...“

Tata je odmahnuo rukom. „Da, glupo pitanje“, reče.

Ponovo je začutao. Zapalio je cigaretu. Nikada nije pušio u kući. Zbog zdravlja njegove dece i slično. Povukao je dim, a onda kao da se odjednom prisetio, pogledao me je i zgazio cigaretu.

„U redu je“, rekoh.

„Tvoja majka i ja smo se dogovorili da nikada neću pušiti u kući.“

Nisam se raspravljao s njim. Skrstio sam ruke u krilu. I onda sam počeo. „Mama mi je nešto rekla na samrti.“

Pogled mu je skliznuo k meni.

„Rekla je da je Ken živ.“

Tata se ukočio, ali samo načas. Tužan osmeh prešao mu je preko lica. „To je zbog lekova, Vile.“

„To sam i ja mislio“, rekoh. „U početku.“

„A sada?“

Pogledao sam ga, tražeći bilo kakav znak obmane na njegovom licu. Bilo je glasina, naravno. Ken nije bio bogat. Mnogi su se pitali kako je moj brat mogao da priušti sebi da se toliko dugo skriva. Naravno, moj odgovor je bio da nije – da je i on umro one noći. Ostali, možda većina ljudi, verovali su da mu moji roditelji krišom dostavljaju novac.

Slegoh ramenima. „Pitam se zašto bi to rekla posle ovoliko godina.“

„Lekovi“, ponovio je. „A i umirala je, Vile.“

Činilo se da je drugi deo njegovog odgovora bio preopširan. Na trenutak nisam reagovao. Onda sam ga upitao: „Misliš li da je Ken živ?“

„Ne“, reče. A zatim skrenu pogled.

„Je li ti mama nešto rekla?“

„O tvom bratu?“

„Da.“

„Uglavnom isto što je rekla tebi“, reče.

„Da je Ken živ?“

„Da.“

„Još nešto?“

Tata sleže ramenima. „Rekla je da nije ubio Džuli. Rekla je da bi se on već vratio, samo mora najpre nešto da uradi.“

„Šta da uradi?“

„Nije baš imalo smisla ono što je rekla, Vile.“

„Jesi li je pitao?“

„Naravno. Ali, samo je buncala. Nije više mogla da me čuje. Ućutkao sam je. Rekao sam joj da će sve biti u redu.“

Ponovo je skrenuo pogled. Dvoumio sam se da li da mu pokažem Kenovu fotografiju, ali sam odlučio da to ne uradim. Želeo sam dobro da razmislim o svemu pre nego što nas povedem tim putem.

„Rekao sam joj da će sve biti u redu“, ponovio je.

Kroz staklena klizna vrata mogao sam da vidim jednu od onih kocki s fotografijama, stare slike u boji, zamagljene, žuto-zelene, izbledele od sunca. Nije bilo novijih slika u sobi. Vreme je stalo u našoj kući, sledilo se pre jedanaest godina, kao u onoj staroj pesmi kada sat prestaje da kuca kad starac umre.

„Odmah se vraćam“, reče tata.

Posmatrao sam ga kako ustaje i korača sve dok nije pomislio da mi je izvan vidokruga. Ali, mogao sam da mu vidim siluetu u mraku. Pognuo je glavu. Ramena su počela da mu se tresu. Mislim da nika-da nisam video svog oca kako plače. I nisam to želeo ni sada.

Okrenuo sam se i setio druge fotografije, one koja je još bila gore, sa mojim roditeljima na krstarenju, preplanulim i srećnim, i pitao sam se da li možda i on sada razmišlja o tome.

Kad sam se kasnije te noći probudio, Šila nije bila u krevetu.

Seo sam i osluškiavao. Ništa. Makar ne u stanu. Čuo sam uobičajeno noćno zujanje ulice osamnaest spratova niže. Pogledao sam prema kupatilu. Svetlo je bilo ugašeno. U stvari, sva su svetla bila pogašena.

Pomislio sam da je pozovem, ali bilo je nečeg krhkog u tišini, poput mehurića. Izvukao sam se iz kreveta. Dotakao sam stopalima

tepih koji se prostirao duž cele sobe, onaj kakve morate da koristite u stambenim zgradama da bi se prigušili zvuci.

Stan nije bio veliki, imao je samo jednu spavaću sobu. Otkoračao sam do dnevne sobe i provirio unutra. Šila je bila tamo. Sedela je na prozoru i gledala dole, ka ulici. Posmatrao sam je otpozadi – vrat labuda, predivna ramena, način na koji joj je kosa padala na belu kožu i – ponovo osetih uzbuđenje. Naša veza bila je još u povelju, ona „bože-što-je-dobro-biti-živ“ ljubav, kada ne možete da se zasitite jedno drugog, ono predivno „trčanje-kroz-park-da-je-vidim“, komešanje u stomaku za koje znaš, *znaš*, da će uskoro preći u nešto bogatije i dublje.

Bio sam zaljubljen samo jednom pre toga. A to je bilo veoma davno. „Hej!“ rekoh.

Ovlaš se okrenula, ali i to je bilo dovoljno. Bila je uplakana. Na mesečini, mogao sam da joj vidim suze na obrazima. Nije pustila ni glasa – ni plača ni jecaja, niti su joj se tresle grudi. Samo suze. Ostao sam na vratima i pitao se šta da radim.

„Šila?“

Na našem drugom sastanku Šila je izvela trik sa kartama. Trebalo je da izaberem dve karte i stavim ih u špil kad ona okrene glavu, a zatim je bacila sve karte na pod sem mojih. Nakon što je izvela svoj podvig, uputila mi je širok osmeh podigavši te dve karte da ih vidim. Nasmešio sam se i ja njoj. Bilo je to, kako da kažem, luckasto. Šila je zaista bila luckasta. Volela je trikove s kartama, „*cool-aid*“ sok od trešnje i dečaćke bendove. Pevala je operu, gutala knjige i plakala dok je gledala Holmarkove reklame. Odlično je imitirala Homera Simpsona i Mister Bernsa, a Smiters i Apu sa manje uspeha. A najviše od svega, Šila je volela da igra. Volela je da zatvori oči, nasloni glavu na moje rame i izgubi se.

„Žao mi je, Vile“, reče Šila ne okrećući se.

„Zbog čega?“ upitah.

I dalje je gledala u istom pravcu. „Vrati se u krevet. Doći ću za par minuta.“

Želeo sam da ostanem i pružim joj reči utehe. Nisam. Sada joj nisam mogao prići. Nešto ju je odvuklo. Bilo bi izlišno ili štetno da bilo šta učinim ili kažem. Tako sam bar sebi rekao. I napravio sam veliku grešku. Vratio sam se u krevet i čekao.

Šila se nikad nije vratila.

3

Las Vegas, Nevada

Morti Majer je bio u krevetu i spavao na leđima dubokim snom kada je osetio cev pištolja na čelu.

„Budi se“, reče glas.

Mortijeve oči se širom otvoriše. Spavaća soba bila je mračna. Pokušao je da podigne glavu, ali pištolj ga je sprečio. Pogled mu je skliznuo ka osvetljenom radio-satu na nahtkasni. Nije ga bilo. Godinama nije imao takav sat, kad bolje razmisli, otkad je Lia umrla a on prodao četvorosobni stan u kolonijalnom stilu.

„Hej, daću vam lovu“, reče Morti. „Momci, znate to.“

„Ustaj.“

Čovek je sklonio pištolj. Morti je podigao glavu. Kad su mu se oči privikle na mrak, on raspozna maramu preko čovekovog lica. Morti se setio radio-emisije *Senka* iz svog detinjstva. „Šta hoćeš?“

„Potrebna mi je tvoja pomoć, Morti.“

„Znamo se?“

„Diži se.“

Morti je poslušao. Zabacio je noge iz kreveta. Kada je ustao, zavrte glavom u znak protesta. Zateturao se, uhvaćen u trenu kada pijanstvo popušta, a mamurluk hvata zalet poput preteće oluje.

„Gde ti je lekarska torba?“ pitao je čovek.

Olakšanje je prostrujalo Mortijevim venama. Znači, o tome se radilo. Morti je potražio ranu, ali bilo je previše mračno. „Ti?“ upita.

„Ne. Ona je u podrumu.“

Ona?

Morti se latio kožne lekarske torbe ispod kreveta. Bila je stara i izlizana. Njegovih inicijala, nekada sjajnih i pozlaćenih, nije više bilo. Rajsferšlus se nije zatvarao do kraja. Lia ju je kupila kad je diplomirao medicinu na Kolumbija univerzitetu pre više od četrdeset godina. Bio je internista u Grejt Neku više od tri decenije nakon toga. Lia i on podigli su tri dečaka. A sada – bliži se sedamdesetoj, živi u jednosobnoj rupi i duguje novac i usluge skoro svima.

Kocka. Bila je to Mortijeva omiljena zavisnost. Godinama je funkcionisao kao *kockoholik* družeći se sa svojim unutrašnjim demonima, ali držeći ih na distanci. Na kraju su ga demoni ipak sustigli. Uvek sustignu. Neki su tvrdili da mu je Lia olakšavala stvari. Možda je to bila istina. Ali, kad je umrla, nije više bilo razloga za borbu. Pustio je demone da nagrnu i daju sve od sebe.

Morti je izgubio sve, uključujući i dozvolu za obavljanje medicinsku praksu. Preselio se na zapad u ovu stračaru. Kockao se skoro svake večeri. Njegovi sinovi su odrasli, zasnovali svoje porodice i – nisu ga više zvali. Krivili su ga za smrt svoje majke. Kazali su da je Lia zbog njega ostarila pre vremena. Verovatno su bili u pravu.

„Požuri“, reče čovek.

„Evo.“

Pošli su niz stepenice u podrum. Morti vide da je svetlo upaljeno. Ova zgrada, njegovo posrano novo prebivalište, nekada je bila pogrebno preduzeće. Morti je iznajmio stan u prizemlju jer je tako mogao da koristi podrum u kome su se nekada čuvala i balsamovala tela pokojnika.

U zadnjem uglu podruma bio je zarđali tobogan koji se spuštao sa stražnjeg parkinga. Tako su donosili leševe – parkiraj i spusti. Zidovi su bili oblepljeni pločicama, mada su mnoge opale zbog dugogodišnje nebrige. Morao si da koristiš klešta da bi odvrnuo vodu. Većina vrata sa plakara je nestala. Još se osećao miris smrti, neki stari duh koji nije hteo da ode.

Povređena žena ležala je na metalnom stolu. Rana nije dobro izgledala, Morti je to odmah video. Okrenuo se ka senci.

„Pomozi joj“, reče on.

Mortiju se nije dopao čovekov ton. Da, u njemu je bilo besa; ali preovlađujuća emocija bilo je čisto očajanje mada mu je glas više zvučao kao molba. „Ne izgleda dobro“, reče Morti.

Čovek je prisionio pištolj na Mortijeva prsa. „Ako umre, umireš i ti.“

Morti je progutao knedlu. Sasvim jasno. Krenuo je ka njoj. Ovde je godinama lečio mnogo muškaraca, ali ovo mu je bila prva žena. Tako je Morti zarađivao „platu“. Ušij i beži. Ako odete u urgentni centar sa ranom od metka ili noža, dežurni lekar je, po zakonu, morao da prijavi slučaj. Zato su pacijenti radije dolazili u Mortijevo improvizovanu bolnicu. Setio se lekcije o trojstvu sa predavanja na medicini. Abecede, ako hoćete. Disajni organi, disanje i cirkulacija. Disanje joj je bilo škripavo i puno šlajma.

„Jesi li joj ti ovo uradio?“

Čovek nije odgovorio.

Morti je radio najbolje što je umeo. U stvari, krpio ju je. Stabilizuj joj stanje, razmišljao je. Stabilizuj i skloni je odavde.

Kad je završio, čovek ju je nežno podigao. „Ako budeš zucnuo...“

„Pretili su mi i gori.“

Čovek je brzo izašao sa ženom. Morti je ostao u podrumu. Živci su mu popustili zbog iznenadnog buđenja. Uzdahnuo je i odlučio da se vrati u krevet. Ali, pre nego što se popeo uz stepenice, Morti Majer je napravio presudnu grešku.

Pogledao je kroz zadnji prozor.

Čovek je odneo ženu do kola. Pažljivo, skoro nežno, položio je na zadnje sedište. Morti je posmatrao prizor. A onda je video pokret.

Zaškiljio je. I tada je osetio jezu.

Još jedan putnik.

Na zadnjem sedištu sedeo je još jedan putnik. Putnik koji tu nije pripadao. Morti je automatski posegnuo za telefonom, ali je stao i pre nego što je podigao slušalicu. Koga bi zvao? Šta bi rekao?

Morti je sklopio oči i odagnao tu misao. S mukom se popeo uz stepenice. Uvukao se u krevet i navukao prekrivač. Buljio je u plafon, pokušavajući sve da zaboravi.